

ЦЪРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

БЕЗПЛАТЪ

125. Богословския факултетъ
пл. св. Недѣля Тукъ

З Д А Н И Е

исание за религия, изкуство и наука,
ица“.

АБОНАМЕНТЪ: I. За България: 1) За учители и ученици: за година 100 лева, платими на два пѣти (абонаментътъ е само годишенъ); 2) За всички останали абонати (църковни учреждения, свещеници, частни лица и пр.): за година 120 лева (платими на два пѣти); за 6 месеца 70 лева (платими на единъ пѣтъ); за 3 месеца 40 лева (сжщо); II. За чужбина (абонаментътъ е само годишенъ и въ предплата): 350 лева (за Турция 3 турски лири, а за Америка 2 долари). Всичко, което се отнася до „Църковенъ Вестникъ“ и притурките, да се

адресира до Редакцията (Синодална Палата); непомѣстени ръкописи за седмичното издание не се повръщатъ. Всички парични суми да се изпращатъ до Администрацията. О б я в л е н и я, само предплатени, се печататъ на последнитѣ страници. Плаща се: 10 лева за заглавие, 5 лева за дата, 5 лева за подписъ и за всѣка останала дума по 2 лева. Официалнитѣ обявления на църковнитѣ учреждения се изпращатъ направо въ Администрацията; частни обявления се приематъ и чрезъ агентитѣ; последнитѣ получаватъ 30% отстъпка.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Българското възраждане. — † Софийский Стефанъ (продължение и край).
2. Неджитѣ на сегашната образователна система. — Гш.
3. Нова македонска петиция до О. Н. — П.
4. Благотворителностъ и доброта. — Прев. отъ френски Н. Х.
5. Значението на една декларация. — В.
6. Какъ да се подпомагатъ лозаритѣ.
7. Противорелигиозна доктрина въ СССР и съветското законодателство. — Григоръ Преславски.
8. „Да се боримъ противъ чуждитѣ училища“. — Родолюбецъ.
9. Бележки и отзиви.
10. Седмиченъ прегледъ на събитията.
11. Църковна и обществена лѣтопись: I. У насъ; II. Въ чужбина.
12. Обявления.

† Софийский Стефанъ.

Българското възраждане.

(Продължение и край)

При идването на турцитѣ въ Европа, България представляваше разяденъ отъ вътрешни раздори и несъгласия държавенъ организъмъ. Задачата на победителитѣ бѣше сравнително лека: тѣ завоюваха съ военната си и полицейска сила България и, считайки, че най-важниятъ органъ на държавата е главата, тѣ поставиха подъ ножъ всички будни българи — интеллигенция и държавни служители — и обърнаха България въ безглаво и покорно стадо — рай, на която възложиха ярема на черна робия. Съ тоя свой завоевателенъ актъ тѣ свършиха дѣлото на своята победа, разчитайки на вѣчни времена да владѣятъ тая рай! Фанариотитѣ-гърци, които останаха да живѣятъ като господари и при властта на османлиитѣ, поради своята приспособимостъ и лукавство, съумѣха да станатъ близки на турската държавна власть, и да добишатъ „концесия“ върху църквитѣ въ поробена България. Висшиятъ клиръ на тия църкви стана грѣцки, черковниятъ езикъ отъ старобългарски се преобърна въ грѣцки. Настъпи страшна политическа и духовна нощъ за българския народъ. Духовното

огнище на българския духъ почна постепенно да загасва. Доходеше моментъ, когато населението въ градоветъ загубваше националното си самосъзнание и захващаше да се погърчва. Процесътъ на това асимилиране на българския народъ изглеждаше, че отива къмъ крайната си фатална граница. Но Богъ, Който е живъ навсѣкжде и въ всичко, запази искри въ народното огнище и въ неговитѣ насилствено погърчени храмове, кждето молитвитѣ се четѣха на чуждъ за вѣрующитѣ езикъ, оцѣля българскиятъ духъ, както оцѣлява огньтъ подъ пепела. Народната българска църква бѣше успѣла да вложи въ дълбокитѣ пластове на народната душа оная народна вѣра въ Спасителя, която никакъвъ мечъ не може да обезглави, никаква фанариотска тъма да засѣнчи. Турцитѣ владѣеха тѣлото на България, гърцитѣ държаха подъ концесия храмоветѣ ѝ, но духътъ на българина остана въ ржцетѣ на Българската народна църква — и ней принадлежи заслугата за запалване огъня на тоя духъ, не само да не изгасне свършено, но, като фениксъ, да се разпали отъ невидима подъ пепела искра въ постепененъ пожаръ на духовно и политическо възраждане, въ резултатъ на което се яви двойното освобождение на тоя народъ. И понеже всичко, което става на земята съ хората и царствата, знаменува волята и милостта на Божията правда, наказание и награда за миналото и залогъ за бъдещето, — игото, подъ което попадна България, събуждайки силитѣ на разкаянието, събра невидимо разжсанитѣ народни сили и създаде българското възраждане.

Пѣтищата на Божия Промисълъ сж неизповѣдими, и българската история бележи въ себе си не единъ случай на тая неизповѣдимостъ. Много пѣти въ своята история българскиятъ народъ е идвалъ до пропастьта и смъртъта, и много пѣти невидимата ржка на Всеблагия Спасителъ го е извлечала отъ неминуема гибель, за да утвърди слабитѣ начала въ духа на тоя народъ, който въ миналото е билъ носителъ на дълбока вѣра и благочестие, и изъ недрата на когото излѣзоха св. св. равноапостолни Кирилъ и Методий, учители не само негови, но и на цѣлото славянство. Божията правда — отразявана символично не въ отдѣлнитѣ явления на живота, а въ тѣхната връзка и съвокупностъ — начерта възраждането на тоя народъ да дойде именно отъ Църквата — и то не само отъ нейнитѣ

непосрѣдствени деятели, но и отъ ония далечни сили, които проявиха актъ на реваншъ и на благодарностъ за българското дѣло въ миналото, постѣяно отъ светитѣ солунски брата върху тѣхната духовна нива. Това бѣше актътъ на българското освобождение — блѣскавия край на Възраждането — извършенъ отъ руския народъ, въ несъзнавана, може би, напълно ясна благодарностъ къмъ едно-вѣрния му български народъ. Въ тоя актъ се разкрива великата роля, изиграна отъ Българската църква — безъ живителната сила на която нѣмаше да има нито неугасими огнища на българската земя въ вѣковетѣ на двойното иго, нито щѣше да има духовна връзка между българския и руски народи, безъ която великото и единственото по рода си дѣло на 1877 година нѣмаше да съществува. Руското етическо съзнание, което въ тая година постави любовта и състраданието къмъ човѣка по-високо отъ любовта къмъ собствената си държава, отбеляза едно положение въ историята на човѣчеството, което нѣма равно на себе си. Божието начало, изразено въ семето на св. св. Кирилъ и Методий, завърши съ духовната жетва презъ 1877 година, и епохата, която се образува отъ това начало и край, бележи единъ духовенъ цикълъ въ историята, въ който най-добре личи не механическото, а духовното предопредѣление въ историческитѣ събития, негли съ най-отдалечена по време и пространство реализация. Въ тоя кржгъ бѣше осъществена божествената правда, дадена чрезъ Църквата за дѣлото на човѣшкитѣ свободи.

Когато се говори за възродителната роля на Българската църква, не може да се отгине и да не се отбележи значението на монастиритѣ — тия духовно-национални огнища на българското народно и религиозно съзнание. Свещената искра на свободата, която изхвъркна отъ тия огнища, бѣше пазена като неугасимо кандило, изложено на вѣтъра на смъртта въ продължение на петъ вѣка, отъ монаси, които, като истински Христови воители, виждаха въ запазването на тая искра високо служение на Бога предъ олтара на единъ богоносенъ народъ. Името на о. Паисий символизира не само охранителния подвигъ на монастиритѣ, но и разпалващата сила въ тѣхъ. Думитѣ на тоя апостолъ на българския духъ: „*О, неразумни юроде, поради що се срамишь да се наречешъ българинъ!*“ полетѣха като нажежени камъни въ тъмната българска нощъ и падаха като желанъ лѣтень дъждъ върху засъхналото самосъзнание въ народната душа. Тия прости, но остри като стрела думи, намѣриха отзвукъ въ тая душа и преобърнаха съ магическа сила страницитѣ на българската история.

Благодатниятъ дъждъ на о. Паисия и плеядата дейци, негови последователи, съ несъмнената помощъ на Божията благодать, създадоха чудото — обгорѣлия пнь на българското дърво наново почна да дава живи клонки, съ листа и готови за плодъ цвѣтове.

Отъ студентитѣ, одушливи прегръдки на игото, се изтрѣгна първа Българската народна църква. Фанариотитѣ трѣбваше да отстъпятъ предъ нейния ренесансъ, ознаменуванъ съ служители и дейци, които срѣщаме само въ ония исторически епохи, когато камъкътъ отъ гроба бива диганъ отъ крилатата сила на Възкресението.

Въ 1870 година, съ султански ферманъ, бива учредена Екзархията — първия брешъ въ стенигъ на крепостта, която трѣбваше да се сдаде предъ настящата вече сила на атаката. Освободената

българска народна Църква стана откритъ олтаръ за богослужение на Спасителя. Името и ликътъ на Христа почнаха да покриватъ образа на терзана въ игото България и на мечтата ѝ за освобождение. Въ народната душа, по интуиция, тоя образъ на Спасителя, въ земна мисия, почна да се очъртава съ неопредѣления, но мощно чувствуванъ образъ на Русия — „на дѣда Ивана“, и дълбоката духовна връзка между тия два братски по кръвъ и вѣра народи почна да звучи и отъ дълбочината на духовнитѣ недра да командува материалния миръ върху повърхността. Пламна освободителната война въ 1877 година, която донесе свободата на българския народъ, уви, по-късно окастрена въ Берлинъ. Да, по волята на лъжехристияни-политици на берлинския конгресъ остава наново Македония, Тракия и частъ отъ Добруджа да влачатъ веригитѣ на робството. Християнското дѣло отъ Санъ-Стефано бѣше унищожено отъ сатаната на политиката въ Берлинъ. По такъвъ начинъ и дѣлото на Възраждането, което трѣбваше да намѣри своя логически край въ 1877 година, бѣше отложено. Мисията на Русия бѣше сложена вече върху плещитѣ на освободената частъ отъ България. Родината на св. брата Кирилъ и Методий остана подъ иго. На новоосвободената частъ отъ България легна дългътъ да завърши духовния цикълъ за освобождаването на българския Иерусалимъ. Русия честно заплати дълга си къмъ паметта на св. Брата и тѣхната родина. Краятъ трѣбваше да дойде вече отъ усилията на самитѣ българци. И свободна България не манкира на дълга си. Тя даде всички възможни срѣдства и жертви — даде непосилни срѣдства и жертви — въ името на това дѣло. Но цикълътъ на коническата крива, уви, съ тия усилия и жертви не се свърши. Може би, България трѣгна не по правия пътъ, не въ съгласие съ своята Църква и народна съвестъ? Но това е другъ, твърде боленъ и деликатенъ въпросъ. Нека въ настоящия случай го оставимъ на спокойствие.

Следъ тежкитѣ, кървави и изтощителни войни, България едва дойде въ себе си. Разочарование, дори отчаяние, се промъкна въ нейната душа. Но въ тежкия си часъ, тя спомни „началото“, спомни хилендарското неугасимо кандило, видѣ величавата и строга фигура на своя отецъ Паисий. И почна отново да се ориентира къмъ него, почна въ неговия духъ и заветъ пробуда на националното самосъзнание и да крепи вѣрата си въ Бога и въ Неговата св. Църква.

Възникна всебългарскиятъ Съюзъ „Отецъ Паисий“, съ задача да обедини всички културни и духовни сили на нацията подъ църковната хоругва и народното знаме.

Съвестта подсказва, че легналата върху България студена и тежка плоча на Ньойския договоръ мачкаща живитѣ части на Добруджа, Тракия, Македония и Западнитѣ покрайнини, неминуемо трѣбва да бжде премахната, главно чрезъ възкресението на духа за правда и миръ въ победители и победени. Мирътъ на земята е застрашенъ на много мѣста — но едно отъ най-болнитѣ мѣста лежи подъ плочата на Ньойи. Суетни сж всички надежди, че затиснатитѣ подъ тая плоча живи части отъ тѣлото на България ще трѣбва неминуемо да умратъ. Не! Въ тѣхъ е живъ Оня, Който не умира! Оня, Който живѣ и оцѣлѣ въ погърченитѣ църкви на многовѣковното иго и подъ ятагана на жестокитѣ башибозуци.

Почнатото въ Хилендаръ българско възраждане ще свърши пакъ тамъ — за да се сключи веригата на божественото повеление за свободата на съвестта и духа, за творческото развитие и съвършенство на живота въ атмосферата на мира и любовта. Ако на Божия Промисълъ бждѣше угодно да унищожи дѣлото на българското възраждане, това Той щѣше да стори още въ Хилендаръ — щѣше да огаси още тамъ кандилото въ ржката на о. Паисия и да потопи българския народъ въ вѣчна и безнадежна нощъ, както това е правилъ съ други народи. Не, Богу бѣше угодно това кандило да се разгори въ пожаръ, и Той нѣма да огаси тоя пожаръ, докато въ чистителния му огънь не изглѣвятъ и последнитѣ остатѣци отъ веригитѣ, които сковаватъ българското племе.

Гаранцията за успѣха на това дѣло не е никой другъ, освенъ Българската народна църква и българската вѣра, които стоятъ и подпомагатъ това дѣло, убиването на което би значило убиване на Божията правда, убиване за излишенъ пжтъ идеята за Бога, подкопаване основитѣ на живота и свѣтовния миръ.

И ако допуснемъ за минута, че безумцитѣ въ свѣта, които нареждатъ земята, безъ да поглеждатъ къмъ небето, пожелають дѣлото на българското възраждане да не се свърши — то, нека да вѣрваме, че Тоя, Който държи въ светитѣ Си ржце сждбинитѣ на свѣта, нѣма да позволи това.

Българското възраждане неминуемо ще дойде до своя желанъ край. Това възраждане нѣма да погине, защото се роди въ лоното на Църквата и бѣше ржководено отъ духовници, защото се разкри въ цѣлъ редъ деяния, които пишатъ вѣра въ Бога, моралъ въ живота, беззаветна любовъ къмъ ближния, хуманность и братство къмъ всички... Както свободниятъ български народъ, тъй и другитѣ му, за сега поробени, но купнѣящи за свобода братя, нека укрепяватъ вѣрата си въ новия день, — рано или късно Богъ ще ги събере подъ обща на вѣрата имъ църковна купола, подъ единъ държавенъ стягъ, подъ гения на една духовна култура и бжднина.

Коническата крива, стремяща се искрено и горещо къмъ небето, всѣкога достига своя връхъ. Но жаднитѣ за пълно възраждане и освобождение трѣбва да постѣпятъ всѣкога така, че да чувагъ Божия зовъ и да участвуватъ свободно и творчески въ Божието дѣло на земята, да разкриватъ всѣки мигъ своята чиста съвестъ въ дѣлата си, да дисциплиниратъ личността си, да се борятъ съ злото въ себе си, да победягъ реално злото и да способствуватъ за просвѣтляване и творческо преобразяване на злитѣ въ добри, на поробенитѣ въ свободни, на тиранията въ кротость, правда и миръ.

Съ тоя съветъ, ние завършваме нашия очеркъ за българското възраждане, съ дълбока вѣра, че тия мисли ще прочикнатъ въ ума и съвестта и на ония, които, по слѣпота и заблуда, бъркатъ, както на българското възраждане, тъй и на възраждането на лошлия до пропастъта цѣлъ свѣтъ. Българската душа се е уповавала и уповава на Господъ: Той е нейната помощъ и нейната защита.

Неджзитѣ на сегашната образователна система.

Въпросътъ за образователната система, възприета отъ нашитѣ държавни училища, живо интересува цѣлото общество. Не е и не може да бжде безразлично за всѣки добъръ българинъ, съ какъвъ мирогледъ, съ какви знания, влѣчения и сръчности ще влѣзатъ утре въ живота неговитѣ деца. Този въпросъ е и държавенъ и то отъ голѣма важность. Защото идеалитѣ на младежта — добри или лоши — предричатъ отъ днесъ още какво ще е утрето на държавата. Примѣръ за това ни дава онази *революционна психоза*, която, по признанието на руски бѣжанци у насъ, била обхванала поголовно руската младежъ въ предреволюционната епоха. Днесъ сждитѣ тѣзи младежи (сега вече възрастни деца) се очувватъ на себе си — какъ сж могли така леко да се поддадатъ на общото настроение, на общия шепотъ, че революция трѣбва да стане, безъ да си даватъ смѣтка, какво собствено тѣ искатъ и дали революцията не ще турне за дълги години черенъ кръстъ върху цѣлото минало на Русия и не ще отнеме за дълги години свободитѣ на народа.

Понеже въпросътъ за общообразователната училищна система е днесъ отъ голѣма важность, ще сподѣлимъ съ читателитѣ на „Ц. в-къ“ нѣкои отъ онѣзи ценни мисли и изповѣди, които на 8 того въ салона на Славянска бесѣда въ София изказа известниятъ нашъ педагогъ Д-ръ В. А. Мачовъ. Сказката си г. Мановъ бѣше озаглавилъ *„Шепотътъ на младитѣ“*. Сказката бѣ предадена по радиото, откъдето и я чухме.

„Въ нашето училище, казва сказчикътъ, трѣбва да се възприеме *нова образователна система*, защото досегашната, споредъ мене, води къмъ гибель“. Въ редица сбито изнесени наблюдения сказчикътъ авторитетно разви предъ слушателитѣ си редъ мисли, отъ които ни предаваме най-важитѣ, съ известни съкращения, но почти дословно, тъй както смогнахме да си ги отбележимъ.

*

Ето главнитѣ мисли отъ реферата на г. Мановъ.

Досегашната наша образователна система рухна и тя може да сгромоляса следъ себе си и самата държава. Погрѣшното въ тази система е, че тя служи не на нуждитѣ на живота, а предимно на нуждитѣ на държавата, като не дава нито закржлено общо образование, нито пъкъ дава на държавата нови кадри отъ граждани, които да сж годчи за живота. Професионалното образование е сждо на лошъ пжтъ; и тукъ въ сърдцата на питомцитѣ не се всажда любовъ къмъ професията.

Образованието трѣбва да събужда въ младежта воля къмъ продуктивна работа, обща работоспособность, а не да дава само известно количество знания. Днесъ въ училищата имаме опасность отъ „зубрчество“, стремежъ къмъ диплома, добитъ често пжти следъ разни смекчяващи разпоредби на властѣта (преизпитвания, контролни изпити, поправителни изпити, дори и условно преминаване, плюсь разни странични ходатайства и пр.). Кжде остана задачата на образованието да подига душевнитѣ сили на учащитѣ се? Кой разруши хубавата ни и стройна образователна система? Голѣма е тукъ вината на държавата, която, дирейки да задоволи преди всичко своитѣ си цели, забрави задачитѣ на общото образование. Днесъ получиятъ диплома, добитъ младежъ казва: държавата е длъжна да ми даде служба, защото имамъ цензъ. Но вижда ли младежта въ труда своето призвание? Нашата образователна система не е пооприла младежта въ тази насока, нито пъкъ винаги държавата смогва да ѝ даде и хлѣбъ, Кой днесъ въ

гимназиитъ и университетата учи заради живота, отъ чистъ интересъ само къмъ изучаваното? Вслушайте се въ шепота на младитѣ! Този шепотъ ни ра̀вкрива, че днешната наша общообразователна система има голѣми недъзи. Младежта доста силно е обхваната отъ отрицателни идеи, отъ увлѣчение по утопии и социални борби. А каква е психиката на нормално развиващия се младежъ къмъ неговата 16—17 годишна възраст? Тогава младежтѣ или момата мечтаятъ и блѣнуватъ; често не блѣнуватъ за своята бждеща социална дейностъ. Тѣ на тази възраст не сж още зрѣли хора; знаещиятъ и опитниятъ човѣкъ тепърва има да се оформи и прояви. И ето, тѣзи още растящи млади души се отдаватъ на стачки. Тѣзи младежи се отдаватъ на социални вълнения; тѣ се бунтуватъ въ училището. Защо?

— Не загуй, че желаятъ да имъ се дадатъ и нѣкои нови сръчности, не затуй, че имало неправди, а затуй, че учителятъ билъ строгъ, — затуй, че такситѣ ужъ били голѣми. На младежта е свойствено да се увлича въ благородни пориви, и тукъ тя е полведена; подъ привидно добъръ предлогъ, тя става орждие на чужди домогвания. Идеалнитѣ пориви на младежта не бива да се допустне да се изживѣватъ въ утопични увлѣчения. За щастие, отъ такива увлѣчения стои далечъ една частъ отъ нашата младежъ, която иска да служи на отечеството.

Днешната наша общообразователна система държи ли смѣтла за бждещитѣ нужди на питомцитѣ, които въ живота ще се нуждаятъ отъ единъ олтарь въ душата и, като добри граждани, ще трѣбва да иматъ въ душата си единъ социаленъ идеалъ, единъ копнежъ да служатъ на отечеството и на човѣка? Германия следъ погрома си се възобнови, като (не чрезъ шовинизмътъ!) възроди своя националенъ духъ. *Нашата младежъ се нуждае отъ едно здраво социално превъзпитаване.* Но тукъ ние, възрастнитѣ, трѣбва да сме готови да служимъ за примѣръ на младитѣ. Нравствениятъ дългъ не бива да се занемаря. Училището не бива да бжде само книжно! *Една отъ голѣмитѣ грѣшки въ нашето минало е, че възпитанието биде подчинено на образованието:* изпаднахте въ интелектуализъмъ. Но безъ морални и общосоциални елементи въ образователната ни система не може и не бива да бжде. На практика се оказа, че само *голата истина*, сухото знание, не сж достатъчни за голѣмитѣ добри задачи, които народнитѣ ни училища трѣбва да преследватъ. Днесъ така осакатената (само чрезъ възпитаване на интелекта) младежъ не може да долови голѣмото значение на морала и религията въ живота на човѣка и на държавата. Животътъ си отмъщава.

Шепотътъ на младитѣ ни открива едно нарушение. *Физическото не бива да добива надмощие надъ духовното.* Физическото възпитание не бива да бжде първото, по-важното; не бива да се натрупва физическа мощъ за смѣтка на духовната. Инстинктътъ за „полово харесване“, за хубава тѣлесна форма не бива да се допуска дѣ подтиква младитѣ да забравятъ своитѣ духовни задачи.

Ето какъ шепотътъ на времето и на младитѣ ни сочатъ желаното и действителното, — пропастьта между насъ, старитѣ, и младитѣ. Младитѣ растатъ въ непонятенъ за насъ идеалъ. Ние и тѣ сме два свѣта, два ми́рогледа. Имаме ли право да се вмѣсимъ въ тѣхния свѣтъ? Ние долавяме какъ се руши формата, въ която сме израстнали. Ние искаме еволюция, а тѣ — отричатъ миналото, старата дреха. Тѣ искатъ нови форми — чувственостъ! Трѣбва ли да ги оставимъ? — Не! Взаимодействието между насъ и тѣхъ сжществува и трѣбва да сжществува и за напредъ. Ние трѣбва да работимъ за тѣхъ, дори и когато умираме. Ние сме длъжни да на-

мѣримъ новата форма на новата възпитателна система. Тази форма трѣбва да дадемъ ние; не да ни я сочатъ тѣ, защото тѣ сега зрѣятъ, а ние сме вече узрѣли, тѣ сж още въ властта на инстинкта, а ние сме вече извънъ него.

Въ тази работа за младитѣ трѣбва да сътрудничи всѣки членъ на обществото. Прави сж думитѣ на Фихте, че държава и нация се възраждатъ отъ живия националенъ духъ. Трѣбва да проникне този живъ духъ въ насъ, за да станемъ примѣръ за младитѣ, защото *„нѣма по-велика и по-мощна образователна система отъ достойния примѣръ“.*

Въпроситѣ, които г-нъ Мановъ подига, сж важни и съвременни. Въпросътъ за идеалитѣ на младежта ние, преди всичко, въпросъ за образователната и възпитателна система на нашитѣ държавни училища.

Днесъ, когато всички бунтарски души въ свѣта (плащани, ржководени и подтиквани отъ болшевишка централа) сж обединени въ огнено желание да съборятъ всички духовни и социални вѣковни идеали и принципи на живота, въпросътъ за възпитанието и образованието на младежта е много важенъ. Нѣма много време за мислене и чакане. *На изоставената младежъ трѣбва да се подаде ржка.* Въ училището трѣбва вече да се даватъ обективно сведения за духовнитѣ вѣковни общочовѣшки нравствени и религиозни ценности. *Срамота е въ днешния вѣкъ българскиятъ младежъ да знае за какви не нѣща, а да не познава учението на Христа, което по цѣлото земно кълбо е било и е предшественикъ и почва за създаване на добъръ социаленъ животъ, материална култура и наученъ напредѣкъ.* Налага се при измѣнение закона за народното просвѣщение да се подчертае по-ясно, че народнитѣ ни училища даватъ не само образование, но и религиозно-нравствено християнско възпитание, а въ всички училища да се въведе вѣрочението съ толкова часа седмично, колкото сж предвидени въ Англия, Италия и Германия.

Гш.

Нова македонска петиция до О. Н.

Положението въ Югославия всѣки день се влошава и твърде много безпокои общественото мнение въ Европа. Английски депутати, отлични познавачи на балканскитѣ работи, недавна сж пжтували въ Югославия и, следъ като се върнали въ Лондонъ, излѣзли съ подписанъ отъ тѣхъ документъ, обнародванъ въ всички английски вестници. Чрезъ тоя документъ английскитѣ анкетьори искатъ намѣсата на великитѣ сили, за да се предотвратятъ голѣми международни усложнения, които могатъ да се появятъ поради вътрешното положение на Югославия, и настояватъ за бърза такава намѣса, като припомнятъ, че преди 18 години свѣтовната война бѣ избухнала вследствие на убийството въ Сараево. Английскитѣ депутати констатирани, че българското население въ Македония е подложено на жестоки преследвания. Тѣ изнесли впечатление, че цѣлата тая страна представлява единъ лагеръ на пленници. Въпрѣки всички строги мѣрки, взети отъ властта, да не влѣзнатъ анкетьоритѣ въ съприкосновение съ мѣстнитѣ жители, тѣ намѣрили моментъ да се срѣщнатъ съ нѣкои отъ тѣхъ и да узнаятъ ужасни работи. Още тамъ, обаче, се научили, че тия сжщитѣ българи, които дрѣзнали да се вляятъ съ тѣхъ, били арестувани и жестоко наказани. Децата тамъ смазвали отъ бой, защото се наричали българи или македонци. Голѣми глоби се налегали на ония българи, които фами́лнитѣ си имена произнасятъ на „овъ“, а не „ичъ“.

„Въ центъра на Европа — казват анкетъритѣ — се намира една ф-ктивна сграда, която при сключване на мира бѣ издигната по стратегически съображения и която днесъ осжда милиони нещастници на робство и гибелъ подъ жестоко владичество на престѣпници“.

Къмъ тоя важенъ документъ и къмъ много други такива, хвърляти свѣтлина върху истинското днешно положение въ Македония, трѣбва да прибавимъ още единъ новъ такъвъ — петицията, която г. д-ръ Асенъ Татарчевъ миналия месецъ подаде лично на О. Н. въ Женева и която е обнародвана въ броеветѣ 7—11 отъ тоя месецъ на в. „La Bulgarie“.

Д-ръ Асенъ Татарчевъ, родомъ отъ гр. Ресенъ, презъ 1922 г. свършилъ медицина въ Женева и, следъ като се оженилъ за французойка женевачка, заедно съ жена си се върналъ въ Македония, за да упражнява своята професия въ родния си градъ. Но още въ самото начало той билъ поставенъ подъ строгото наблюдение на властта, докато презъ 1927 година билъ хвърленъ въ затвора заедно съ 14 души свои съграждани. Следъ като прекаралъ въ затвора 4 страшни години, презъ 1931 г. той билъ помилванъ и пуснатъ на свобода, но безъ право да упражнява професията си и да се сношава съ своитѣ сънародници. Презъ всичкото време преследванъ и тормозенъ, миналото лѣто той билъ интерниранъ въ центъра на стара Сърбия — въ Шумадия, където билъ оставенъ безъ всякакви срѣдства за животъ. На молбитѣ и протеститѣ му никой не обръщаль внимание. Измъчванъ отъ гладъ и застрашенъ отъ опасността да бжде убитъ отъ самитѣ власти, както това ставало съ много българи-македонци, г. д-ръ Татарчевъ предпочелъ голѣмия рискъ да напусне родния си край, като мине нелегално границата. Встѣпилъ на свободна швейцарска земя, той счелъ за свой свещенъ дългъ предъ съвестта на цивилизования свѣтъ, представлявана отъ О. Н., да изпълни мисията, съ която го натоварили българи-македонци, като привлече благосклонното внимание на върховния международенъ арбитъръ върху изнесенитѣ въ мемоара му факти.

Мемоарътъ, който г. д-ръ Татарчевъ прилага къмъ петицията си, е пълненъ съ потресни работи. Въ него той излага своитѣ и на другаритѣ си въ затвора невѣроятни страдания и рисува страшнитѣ теглила на македонскитѣ българи подъ сръбско владичество. „Азъ и съотечественицитѣ ми — пише той въ мемоара си — не се съмняваме, че Обществото на Народитѣ ще разбере важноста на фактитѣ, които съобщавамъ тукъ. Тия факти, които застрашаватъ самото съществуване на нашия народъ, съставятъ една опасностъ за мира, поради системно прилаганата отъ югославянското правителство политика на насилствено асимилиране спрямо българското малцинство въ Македония и, главно, поради това, че отъ 12 години нищо не е направено за подобряване непоносимото положение на нашия народъ, въпрѣки наличността на договоритѣ за покровителствование на малцинствата и въпрѣки съществуването на О. Н., гарантинъ за прилагане на тия договори. . . При всичко туй, българи-македонци продължаватъ да иматъ довѣрие въ О. Н. като въ една мощна международна институция, която, въ рамкитѣ на съществуващитѣ договори и чрезъ мирни срѣдства, ще премахне, най-после, неправдитѣ, които се явяватъ една прѣчка за мирно сътрудничество между народитѣ и една опасностъ за свѣтовния миръ. Чрезъ петицитѣ, отправени досега до О. Н., българи-македонци дадоха многобройни доказателства, че, въпрѣки разочарованията, тѣ оставатъ привързани къмъ тоя институтъ и продължаватъ да иматъ убеждението, че единичниятъ изходъ отъ настоящето ненормално и опасно положение се намира въ лоялното прилагане отъ страна на Югославия, подъ надзора на О. Н., на договора за покровителствование на малцинствата“.

Но ценниятъ мемоаръ на д-ръ Татарчевъ добива

още по-голѣма сила и значение поради това, че къмъ тоя документъ е присъединенъ и мемоарътъ на неговата съпруга г-жа Марта Татарчева. Покъртително е изложението на тая доблестна швейцарка. Тя е ужасена отъ всичко онава, що въ продължение на 10 години сама е видѣла и преживѣла въ Македония, въ родния градъ на нейния съпругъ, и потреснитѣ си впечатления отъ действията на югославянскитѣ власти излага въ мемоаръ до О. Н., като скромно приносъ предъ истината и за изпълнение на дълга, диктуванъ ѝ отъ нейната съвестъ.

„Страданията, на които сж подложени българи-македонци, — пише тя въ началото — и тия, що самата азъ изтърпѣхъ презъ последнитѣ 10 години — отъ арестуването на моя мъжъ до бѣгството ни отъ Югославия — оставиха неизличими следи въ душата ми и ме подтихватъ отъ дълго време да отправя до О. Н. и до цѣлия цивилизованъ свѣтъ единъ отчаянъ апелъ въ полза на българското население, тѣй жестоко третирано. За съжаление, азъ неможахъ досега да изпълня тоя дългъ, поради прѣчки, произтичащи отъ системата на управлението, което днесъ действува въ Югославия. . . . То се знае, всѣки апелъ, отправенъ къмъ международното мнение, би билъ счетенъ отъ югославянскитѣ власти като единъ актъ на голѣмо предателство, актъ наказванъ съ затворъ или съ смъртъ. Затова именно едва днесъ, когато вече се намирамъ на свободна швейцарска земя, азъ мога да успокоя моята съвестъ и да изпълня дълга си“.

Нататъкъ тая благородна швейцарка описва своитѣ грозни патила. Следъ арестуването на мъжа ѝ тя на много пѣти била разкарвана отъ властитѣ, за да бжде разпитвана. При разследването ѝ сръбскитѣ чиновници не пропускали да я наранятъ въ съпружескитѣ ѝ чувства и да я заплашватъ съ затворъ. На всѣка цена тѣ искали да изтъргнатъ отъ нея показания, които биха могли да послужатъ за обвиняване нейния мъжъ. И въ яростта си, дето не имъ се удавало това, отправяли ѝ обидни думи, като я наричали „бугарашка“ и „мръсна французойка“, безъ да взиматъ подъ внимание, че имагъ предъ себе си жена, декорирана съ голѣми французки и белгийски орденни. Сжщо и децата ѝ, които посещавали училището въ Ресенъ, били изложени на сжщитѣ оскорбления и на лошо третиране отъ страна на учителитѣ. Следъ като била научила български езикъ, при благородната французойка всѣки день дохождали мъже и жени, стари и млади, да смекчатъ своитѣ непоносими страдания, като се изпотжватъ и ги разкажатъ ней. „Охъ — съ болка се провиква г-жа Татарчева — колко тежко бѣ да слушамъ всѣки день такива тѣжни разкази! . . . И най-мъчителното за тия нещастници и за мене бѣ това, че ние се чувствувахме изоставени отъ цивилизования свѣтъ, макаръ той да бѣ гарантиралъ чрезъ мирнитѣ договори и чрезъ О. Н. известни права въ наша полза. Единичка наша утеха бѣ, като смѣсваме сълзитѣ си, да обединимъ и нашитѣ надежди за по-добри дни“.

Отъ лични наблюдения г-жа Марта Татарчева разбрала, че политическитѣ процеси, като дигащи голѣмъ шумъ и разкриващи гнилитѣ основи на сръбското владичество въ Македония, съвсемъ не сж желателни за сръбитѣ; вмѣсто тѣхъ, тѣ употребявали друга процедура, за да направятъ да изчезнатъ челнитѣ българи, процедура немислима ни въ една цивилизована държава. По тая процедура, всички по-видни българи отъ градове и села на Македония, безъ сждане и присжда, били най-просто убивани отъ сръбски стражари и войници. Набелязаната жертва бивала убивана съ единъ куршумъ било на улицата, било въ полето, или пъкъ безследно изчезвала единъ день, докле, следъ известно време, трупътъ не бивалъ разровенъ отъ кучетата или изхвърленъ отъ рѣката. Всички тия нѣща, както и безбройнитѣ разкарвания и изтезания, на които билъ постоянно подлаганъ г. д-ръ Татарчевъ, убе-

дили господжата, че сръбските власти се готвят да убият нейния мъж поради едничката причина, че той принадлежи към една стара българска фамилия. Тая именно неизбъжна опасност и ги накара да предпочетат риска да напуснат родното огнище и да избягат безъ паспортъ отъ Югославия. „Случилото се съ насъ — казва тя — е едно очевидно доказателство за жестокитѣ методи на югославянското правителство при преследване своята целъ въ Македония — насилственото посърбяване на българитѣ въ тая страна, въпрѣки тържествено поетия отъ Югославия ангажментъ за покровителствуване на малцинствата и въпрѣки съществуването на О.Н., гарантинъ за прилагане на договоритѣ, и, най-после, въпрѣки факта, че тия насилия създаватъ и поддържатъ едно състояние на вѣченъ смуть въ Македония, което нѣщо е противно на общото желание за заявяване мирнитѣ отношения между населенята вътре и вънъ отъ границитѣ на разни държави“.

Споредъ отзива на много европейски вестници, петицията на г. д-ръ Тагарчевъ направила твърде силно впечатление въ всички политически и обществени кръгове на Европа. Отъ самото О. Н. били дадени увѣрения на апелатора, че молбата му ще бжде разгледана въ най-скоро време.

П.

Благотворителностъ и доброта.

Благотворителността винаги представлява отъ себе си нѣщо съществено, нѣщо отъ голѣмъ интересъ. Докато между насъ има бедни, а това ще бжде до свършека на свѣта, нашъ дългъ е да облекчаваме колкото можемъ тѣхната нѣмотия и тѣхната мъка.

Какво е, накратко, истинска благотворителностъ? Наричатъ благотворителностъ твърде малко похваления, по мое мнение, жестъ — да дава човѣкъ нѣколко стотинки на нѣкой простиращъ ръка беднякъ или да се отзована щедро на благотворителнитѣ представления. Богатата класа е почти винаги разположена да плати едно твърде скъпо удоволствие, стига само да се отдѣли голѣмата частъ отъ платената цена за беднитѣ. Наричатъ още благотворителностъ, когато нѣкой употребява енергията си, дава времето си за организиране на празници въ полза на страдащитѣ. Всичко това е твърде добро и, безспорно, твърде полезно, ала не е достатъчно. Можешъ да бждешъ милостивъ, въ тѣсенъ смисълъ на думата, безъ да бждешъ действително милосърденъ, безъ да бждешъ добъръ, а пъкъ само доброта важи. А колко е хубаво да бждешъ добъръ, неизмѣримо добъръ, въ пълното значение на думата!

Добротата е състрадание, тя е тайна за намиране балсамъ, смекчаващъ кървавитѣ рани. Добротата е любовъ къмъ нещастния, къмъ гладния, къмъ този, който плаче. Повече отъ милосърдни сж тѣзи, които влизатъ въ хижата на беднитѣ, за да имъ дадатъ, заедно съ материалната милостиня, и утеха чрезъ благи, кротки думи. Повече отъ милосърдни сж тѣзи, въ чието сърдце се отеква мизерията на ближния, тѣзи, които търсятъ нуждаещитѣ се отъ помощъ, не само защото благотворителността е дългъ, но защото е една необходимостъ на справедливостта и нѣжната обичъ. Добротата е едно тънко качество, което, може би, надминава всички други. Тя свѣти въ нѣкои очи, въ нѣкои усмивки и силно привлича страдащитѣ. Тя е несъвмѣстима съ егоизма. Едно действително егоистично същество не може да бжде никога добро.

Може ли да стане човѣкъ добъръ, когато не се е родилъ добъръ? Мжно е, но не е невъзможно. Освенъ това, азъ мисля, — не знамъ дали не съмъ много оптимистъ, — че твърде малко хора се раждатъ лоши.

Често пакти, ако тѣ ставатъ лоши, дължи се или на това, че сж лошо възпитани, или на това, че не сж били достатъчно силни да противостоятъ на удара на живота, ударъ или твърде болезненъ, или твърде зашемедяващъ.

Има едно нѣщо, отъ което трѣбва да се пазимъ, това е — да не смѣсваме добротата съ присторената чувствителностъ, която е само карикатура на добротата. Нека се боримъ съ присторената чувствителностъ, която е вредна, и да развиваме съ всички сили чистата, светлата и справедлива доброта. Макаръ никой да не оспорва, добротата живѣе въ съгласие съ интелгентността. Отивамъ даже по-далечъ: смѣтамъ, че доброта, за да бжде истинска и пълна, трѣбва да се свърже съ разума, който ще я просвѣти и уплкти къмъ едно по широко разбиране на всички човѣшки страдания. Защо, най-сетне, да нѣма начинъ да бжде човѣкъ едновременно много уменъ и много добъръ? Защо блестящитѣ лжи на свѣтлината, отъ които пламтятъ голѣмитѣ умове, да разрушатъ нѣжността и състраданието, отъ които е изтъкана добротата? Питамъ се и не виждамъ причина за това. Напротивъ, мисля, че ограничениитѣ и тѣсни умове сж често пакти лоши и по-нѣкога жестоки, безъ да си даватъ отчетъ за това. Тѣ нараняватъ поради липса на разбиране. Наистина, има души надарени съ умъ по-долу отъ сръдния, но тѣхното сърдце е едно съкровище, пълно съ нѣжностъ и скромностъ. Има прекрасни примѣри на алтруизмъ, давани отъ умове съ много малко развита култура. И въ този въпросъ, както и въ много други, е грѣшка твърде да се обобщава.

Да се спори твърде дълго — дали повече добри хора се и миратъ между твърде интелгентнитѣ или пъкъ между по-малко интелгентнитѣ, туй значи да се намалява важността на разглеждания въпросъ. Най-сетне, това има малко значение. Важното е да се изтъкне всичкия чаръ и цѣлото могѣщество на истинската доброта; сжщо така е отъ значение да се обясни на родители и възпитатели, колко тѣ трѣбва да пазятъ и да се опитватъ да развиятъ вродената доброта у повѣренитѣ имъ деца. А често пакти, уви, вмѣсто да я пазятъ, да я развиватъ, тѣ спиратъ нейнитѣ полети и по-нѣкога я задушаватъ!

Прев. отъ френски: Н. Х.

Значението на една декларация.

Миналата недѣля въ гр. Горна-Джумая стана първия великъ общомакедонски съборъ, въ който бѣха масово представени всички организирани македонци въ България и чужбина. На тоя съборъ македонскитѣ българи, събрани на родна, но освободена земя, издигнаха високо своя гласъ за правда и човѣщина, съ надежда, че поне сега ще бждагъ чути отъ ония фактори въ Европа, въ ржцетѣ на които се намира сждбата на населяващитѣ я народи.

Злополучнитѣ договори за миръ хвърлиха въ робство 40 милиона Европейци. Въ тѣхното число влизатъ и около два милиона българи, които сж подложени на нечувани страдания и пълно обезличаване. Културна Европа по разни пактища е бивала осведомявана за безчовѣчното отнасяне отъ страна на поробителитѣ къмъ поробенитѣ наши братя, но тя винаги е оставала глуха къмъ всички апели и вопли. Въ последно време всички поробени народи въ нѣкои балкански държави заявяватъ спонтанно,

че робството е нехристиянско и безчовъчно дѣло, че то е срамъ за културата и цивилизацията на ХХ в. и че неговитѣ тежки окови трѣбва най-после да се счупятъ, за да се даде възможност на 40 милиона християни въ Европа да посветятъ своята енергия за общо благоденствие и напредъкъ. Сжщото нѣщо миналата недѣля сториха и македонскитѣ българи — изгнаници отъ своето отечество — въ Гор. Джумая, като съ голѣмъ ентузиазъмъ и при пълно единодушие заявиха предъ свѣта, че тѣ не желаятъ повече да робуватъ на насилието, че искатъ свободенъ животъ и държавна независимостъ. Това искане бѣ подробно изложено въ една специална декларация, която бѣ подписана отъ десетки хиляди съборяни и ще бжде опозестена въ всички европейски държави.

Значението на тази декларация е твърде голѣмо. Прибавена къмъ декларациитѣ на всички други поробени народи на Балканитѣ, тя ще раздвижи държавници и обществено мнение въ Европа и ще ги накара да помислятъ по-сериозно върху положението на потиснатитѣ и угнетени народи и да взематъ съответни мѣрки за туряне край на насилието.

Тази декларация се явява на бѣлъ свѣтъ тъкмо въ момента, когато съчувствието на общественото мнение въ Европа къмъ поробенитѣ постоянно расте. Специално за участъта на поробенитѣ българи отъ известно време насамъ постоянно пишатъ голѣми европейски вестници въ всички европейски страни. Даже и вестницитѣ на приятелски къмъ поробителитѣ държави съветватъ да се турне край на робството въ Европа.

Имаме, значи, на лице много белези, че на Балканитѣ ще се извърши нѣщо въ полза на поробенитѣ народи и по-частно — на нашитѣ братя въ робство.

Отъ това гледище разглежданата декларация, изразяваща желанията на македонскитѣ българи, е навременна и полезна.

Дано тя да има като своя последица по-скорошното освобождение на всички поробени българи, та да настъпи многожеланата ера на миръ, творчество и братско сцепление на всички християнски народи на Балканския полуостровъ. В.

Какъ да се подпомогнатъ лозаритѣ.

Отъ 12 до 19 тоя месецъ лозари и винари, подъ покровителство на Министерството на земледѣлието, устройха въ София и цѣла България „седмица на българското вино“ и вина на изложба. Въ сжщото време Българската въздържателна федерация, подъ покровителство на Министерството на просвѣщението, устрой „противовинена седмица“. Между тия две организации е обявена настояща война.

Лозаритѣ обвиняватъ въздържателитѣ, че водѣли борба противъ българското вино и съ това разрушавали тѣхъ самитѣ материално. Въздържателитѣ пъкъ обвиняватъ лозаритѣ, че пропагандирали опиянчването на народа и съ това го погубвали.

Лозаритѣ изтъкватъ голѣмото стопанско и икономическо значение на лозарството и винарството за страната. Въ България имало 900000 декари лозя на 120000 семейства. Въ лозарството и винарството билъ вложенъ единъ националенъ капиталъ отъ 12 милиарда лв., който давалъ около единъ милиардъ брутенъ доходъ и създавалъ работа на повече отъ 2 милиона мъже и же-

ни. Тежко било днесъ положението на производителя лозарь-винарь. Трѣбвало да се пропагандира яденето на грозде и пиенето на гроздовъ сокъ въ по-голѣмо количество, а сжщо редовното и умѣрено пиене на чисто българско гроздово вино, употреблението на което, по мнението на велики учени хора и лѣкари професори съ свѣтска известностъ, било хранително и здравословно. Въ България годишно се падало консомация на човѣкъ само по 15 литри, когато въ Франция се падало по 143 литри. Въпрѣки това, миналата година министърътъ на просвѣщението въ Франция издалъ окръжно, чрезъ което подканялъ училищнитѣ управления да пропагандиратъ въ школите срѣдъ ученицитѣ.

Въздържателитѣ отхвърлятъ тия аргументи. Тѣ твърдятъ, че чрезъ „винената седмица“ се защитава не поминъкътъ на лозаритѣ, а интереситѣ на една шепа винопроизводители и винопродавачи, които смѣкватъ голѣми печалби отъ „чистото, натурално вино“. А подъ етикета „чисто, натурално вино“ крѣчмаритѣ продавали много фалшиви вина, приготвени по химически начинъ. Но и натуралното вино не било по-малко опасно отъ фалшифицираното, защото и то съдържало алкохолъ, само въ по-малко количество. Шепа лѣкари, любители на спиртнитѣ пития и подкупени отъ „международното бюро за пропаганда на виното“, тѣ именно проповѣдвали, че виното е хранително. А лѣкарскитѣ академии по цѣлъ свѣтъ доказвали, че то е вредно. Нашата Дирекция на народното здраве още преди две седмици е излѣзла съ специално окръжно, съ което осжда винената пропаганда. И цѣлиятъ Лѣкарски съюзъ се е обявилъ противъ тая пропаганда. Нашитѣ лозари, споредъ думитѣ на въздържателитѣ, ясно виждали, че, благодарение на въздържателното дѣло, днесъ въ всѣка крѣчма, гостилница, бозаджийница и сладкарница се продавалъ чистъ, натураленъ гроздовъ сокъ, който билъ много хранителенъ, и могли да го пиятъ и жени и деца. Въздържателното движение се явявало като най-голѣмъ факторъ за засилване лозарството, защото то използвало плодоветѣ на лозата за безалкохолно вино, гроздовъ сокъ, гроздовъ медъ и др. Калифорния представляла ясенъ примѣръ за това засилване, защото тамъ, следъ забраната на спиртнитѣ питията, производството на грозде се засилило десетъ пѣти повече, отколкото когато свободно се пиелъ спиртъ въ тая страна.

Макаръ да е тѣй жестока престрелката между лозари и въздържатели, ориентировката не е така трудна, понеже, изглежда, и дветѣ страни ратуватъ за благо на родината. Въздържателното движение, когато се води отъ чисти подбуждения, е твърде симпатично. Всѣки трѣбва да обяви безпощадна война на пиянството, което, безспорно, е едно велико и страшно зло. Дори напълно да е безвредно умѣреното употреблението на чисто вино, както искатъ да кажатъ винопроизводителитѣ, щомъ нѣкои хора не знаятъ мѣрка и злоупотрѣбватъ съ него, на такива би трѣбвало, следъ като не помогнатъ никакви възпитателни срѣдства и санкции, да се забрани съ законъ употребата на каквото и да е спиртно питие. Ако пъкъ действително, „винената пропаганда“, подъ предлогъ, че иска да помогне на лозаритѣ, защитава интереситѣ само на алчнитѣ крѣчмари, а безалкохолното вино, гроздовиятъ сиропъ, гроздовиятъ медъ и др. сж, които наистина засилватъ лозарството, то не остава, освенъ всички да прегърнатъ въздържателната идея, като взематъ да ядатъ и пиятъ само сладки нѣща и по тоя начинъ България въ лозарството да стигне Калифорния. Трудно е, наистина, да се промѣни вкусътъ у възрастнитѣ — да предпочетатътъ сладкото предъ възкиселото, но затова пъкъ срѣдъ младежта това е една лека и благодарна работа. Нека се подпомогнатъ лозаритѣ, но безъ да се причини вреда на консуматоритѣ на лозарскитѣ продукти.

Противорелигиозната доктрина въ СССР и съветското законо- дателство.

По начало комунизмът отрича религията. Религията и комунизмът сж две противоположни учения: комунизмът има за основа материализма, а религията — духа.

Споредъ Ленина — „религията е опиумъ за народитѣ“. Този афоризъмъ е основниятъ камъкъ на цѣлото марксистско учение по отношение на религията.

„Религията е единъ видъ морална пресия, която тежи навсѣкжде изключително върху плещитѣ на народнитѣ маси, прочее, трѣбва решително да се боримъ срещу религията“.

Главниятъ ръководител на противорелигиозната борба въ СССР — Ярославски, развивайки идеитѣ на Ленина, още по-ясно говори: „Комунизмътъ и религията сж непримирими врагове; тамъ, дето религията господствува — комунизмътъ е парализиранъ.“

„Никакъвъ компромисъ не е възможенъ между нашата програма и религията. Ленинизмътъ не може и не трѣбва да върва въ Бога. Ние се боримъ срещу всички църкви и религии. Всички църкви сж мъртви, всички тѣ сж безполезни, следователно, и вредни, поради това трѣбва да унищожимъ всички религиозни понятия“.

Бухаринъ е още по-ръзкъ — той казва: „Религията трѣбва да бжде сразена съ върховетѣ на щиковетѣ“.

Въз основа на тия противорелигиозни схващания е организирана борбата срещу религията въ СССР и цѣлия свѣтъ.

Първоначално борбата срещу религията въ СССР се ограничи само противъ Източно - православната църква, понеже болшевицитѣ считаха, че 70% отъ населението сж привърженици на тая църква, 15% сж отъ други вѣроизповѣдания и 15% — невѣрующии. Съветитѣ направиха това по политически съображения — да не предизвикватъ още въ началото на борбата общественото мнение въ Европа, Азия и Америка, понеже на територията на СССР живѣеха около 15% католици, протестанти, мохамедани и евреи. Обаче, отъ 1929 г. борбата започна противъ всички църкви и религии.

Болшевишкиятъ законъ отъ 8 априлъ 1929 г. постановява:

1) Членоветѣ на дадена религиозна община (на брой не по-малко отъ 20 души) трѣбва да подадатъ декларация, че желаятъ да запазятъ църковната си сграда за религиозно използване.

2) Църковнитѣ сгради могатъ да бждатъ закрити и имотитѣ имъ конфискувани, ако това се налага отъ нуждитѣ на държавата.

3) Религиознитѣ общини (отъ всички вѣроизповѣдания) нѣматъ право да образуватъ взаимно-спомогателни каси и кооперативни сдружения за материалното подпомагане на членоветѣ имъ.

4) Забраняватъ се събрания на деца, младежи и жени за религиозна пропаганда.

5) Забранява се образуването на религиозни библиотеки, зали за лекции, издръжка на болници, и раздаване на лѣкарства.

6) Никой свещеникъ, проповѣдникъ и църковенъ служител не може да напуца доброволно постоянното си мѣстожителство, безъ предварително съгласие и разрешение на мѣстната административна власт.

Всѣка църковна сграда може да бжде закрыта и конфискувана отъ мѣстната власт съ одобрението на централната. Обикновено тия сгради се използватъ за разни други цели, като се разпредѣлятъ между съветски учреждения.

Съгласно тоя законъ, църквитѣ могатъ да бждатъ затворени и имотитѣ имъ конфискувани по следнитѣ мотиви:

1) Когато никой вѣрующъ (група не по-малка отъ 20 души) не е заявилъ, че желае да вземе църковното здание за религиозно използване.

2) Когато нуждата налага използването на църковната сграда за „административни и социални нужди“ . . .

Подобни мотиви властѣта винаги може да намѣри за затваряне на всѣка църква.

Споредъ съветскитѣ официални данни, въ 70 градове и 107 села отъ 1. I. — 1. VII. 1929 г. сж затворени 166 православни църкви, 60 джамии, 10 капели, 34 синагоги, 16 манастира. Отъ тѣхъ 44 сж превърнати въ училища, 40 — въ партийни клубове, 16 — въ жилища, 12 — за разни културни нужди. Споредъ болшевишкия в. „Красное знаме“ — презъ последнитѣ три месеца на 1929 г. затворени сж въ СССР—980 църкви и 200 джамии и синагоги.

Ето съ какви сръдства си служи съветското законодателство и властѣта, за да изкоренятъ и коренитѣ на религията и създадатъ нова генерация отъ безвѣрници. Обаче, съпротивата, особено въ селата, все повече и повече се засилва. Руската селячка остана строго религиозна и вѣрна на традициитѣ. Въ селата тя е застанала начело на всички религиозни организации и води отчаяна борба за запазване на религията.

Изобщо, руското село носи духа на контрареволуцията и то е, което ще спаси руския народъ отъ разложение, сжщевременно ще провали и новата „социалистическа държава“.

Григоръ Преславски.

„Да се боримъ противъ чуждитѣ училища“.

. . . Народнитѣ интереси трѣбва да събудятъ съзнанието у всѣкиго. Всички политически партии трѣбва да бждатъ въ услуга на България.

„Нѣма никакво съмнение, че католическитѣ училища у насъ сж едно голѣмо зло. Въ тѣхъ отслабна националния духъ на българското дете. За това децата на българскитѣ граждани трѣбва безусловно да се учатъ въ български училища. Твърде печално явление е, че въ чуждитѣ училища, както изтъкна единъ основенъ учител, отиватъ децата на богатитѣ чиновници, за да бждатъ нацѣхани съ чужда култура, за да намразятъ всичко българско, преди да се научатъ да четатъ, да пишатъ, да говорятъ и да мислятъ български. Само егоисти и карьеристи българи могатъ да пращатъ децата си въ чужди училища, преди да ги сродятъ съ българскитѣ деца и съ българския духъ. Само въ държава безъ стопанинъ може да се допусне, щото нейнитѣ висши чиновници и видни общественици да презиратъ нейнитѣ институти, да бѣгатъ отъ нейната култура и да готвятъ децата си още отъ първо отделение да дишатъ чужда атмосфера, да ги готвятъ за агенти на чуждитѣ държави. Държавата, за да се самозапази, трѣбва да наложи тежки глоби на всички българи, които не изпращатъ децата си въ народнитѣ училища, и да уволни всички такива чиновници. Ще трѣбва да се приложатъ сжщитѣ санкции и спрямо ония чиновници, които, освенъ че пращатъ децата си въ чужди училища, ами съ женитѣ и децата си ходятъ да се молятъ въ неправославни храмове. . .“

Така е писалъ въ 1930 г. Велико Табаковъ, докато е билъ прошенписецъ въ М. Търново, и отъ писалището си виждалъ много ясно злото, което нанасятъ на децата ни чуждитѣ училища (гледай „Църк. вестн.“ бр. 34 отъ

стр. 396) Време минава .. Дохожда блокът на власт. . . Г-нъ Табаковъ става нашъ околийски началникъ. . . родолюбивъ, демократъ, истински православенъ. . . Тукъ той е на мѣстото си. . . тъкмо да прокара възгледитѣ си, които е черталъ на писачищната си маса, когато е билъ независимъ огъ държавната трапеза. О, времена, о, нрави! — както се е провикналъ единъ отъ философитѣ. Не мина и година, г-нъ Табаковъ измѣни своитѣ възгледи; забрави какво по рано е писалъ и накрая звъръшва, *като изпраца и своя синъ първенецъ въ тукашното католическо училище*, за да го надъхатъ съ чужда култура и да го приготвятъ „за агентъ на чуждитѣ държави“, и съ това даде единъ грозенъ примѣръ за останалото население на града ни.

Нека г-нъ министърътъ на вътрешнитѣ работи вземе бележка за своя висшъ чиновникъ въ околията ни и приложи единъ отъ пасажитѣ, изказани въ дописката на г-нъ Табаковъ за самозапазване на държавата. . . Защото това е показател и на родолюбие то му. И какво може държавата да очаква отъ такъвъ служителъ: до 1923 г. секретаръ на комунистическата партия; следъ като тя бѣше разтурена, записа се въ демократическата партия, и въ блока достигна до поста околийски началникъ безъ всѣкакво образование! . . . Ето въ какви вѣрни рѣце е повѣрена сѣдбата ни околията ни. . . А ние трѣбва да водимъ борба съ пропагандата. . . Да пазимъ народа отъ злото. . .

Боже, пази България!

Родолюбецъ.

Бележки и отзиви.

И безбожниците правѣли чудо. Трупътъ на болшевишкия сатрапъ Ленинъ, както е известно, бѣ балсамиранъ отъ съветското правителство и поставенъ подъ стъкло въ великолепенъ мавзолей, който бѣ издигнатъ на Червения площадъ въ Москва. Ленинъ, балсамираниятъ „светия“, и днесъ лежи въ грандиозния паметникъ, или, както се изразяватъ комуниститѣ, се пази „въ светия гробъ“, и всѣки день тълпи минаватъ край гроба „да му се покланятъ“. Тия дни европейскитѣ вестници предадоха едно интервю на Троцки въ връзка съ балсамирането на Ленина. Троцки, той бивши болшевишки комисаръ, заявилъ, че на времето е билъ противъ балсамирането трупа на Ленинъ и помѣстването му въ мавзолея, защото тия балсамирани останки въ мавзолея, отворенъ за всички, щѣли само да усилятъ религиозното чувство въ маситѣ. На това Красинъ му билъ възразилъ: „напротивъ, сега народнитѣ маси ще се убедятъ, че „чудото“, което по-рано, по тѣхно мнение, могло да извърши само Провидението, безъ трудъ могатъ да извършатъ и „безбожниците“, благодарение на науката“.

Вѣрно е, че съветското правителство, когато реши да обърне трупа на Ленинъ въ нѣкаква фараоновска мумия, изхождаше отъ твърдата вѣра на руския народъ, че всѣки, на когото тѣлото следъ смъртта не се разлага, е светия. За тия именно, прости, вѣрующии маси, за ослабване вѣрата имъ въ нетленнитѣ и истински свети мощи, то балсамира трупа и имъ каза: ето ви „светия“! И болшевицитѣ сега проявяватъ голѣми грижи да запазятъ на всѣка цена тѣлото на „светията“. У тѣхъ даже имало повѣрие, че, „щомъ тѣлото на Ленинъ се разложи, комунизъмътъ веднага ще се провали“.

Предвижданията на Троцки, обаче, се напълно оправдаватъ. Религиозното чувство у всички руси, които сж видѣли трупа на Ленинъ, наистина се засилва, защото християнитѣ въ Русия сж видѣли и виждатъ истински нетленни мощи. Въ Киевъ, подъ Печерската лавра и подъ коритото на Днѣпъръ, се намиратъ прочути-

тъ пещери-катакомби, кждето е погребано голѣмо множество свети хора, чиито тѣла сж останали нетленни презъ дълги вѣкове. Европейски пжтешественици въ Русия предаватъ, че и днесъ, средъ жестокото гонение противъ религията, не само въ Киевъ, но и въ много други мѣста, сж скрити и запазени много нетленни тѣла на светици. Всички вѣрующии, които сж имали случай да видятъ тия свети мощи и да имъ се покланятъ, когато виждатъ балсамирания трупъ на Ленина, веднага схващатъ — де е чудесното и божественото. Въ балсамирания Ленинъ тѣ не виждатъ никакво чудо. Защото, за поддържане „нетленността“ на неговия трупъ, болшевицитѣ постоянно си служатъ съ постиженията на химията. Безъ помощта на науката, ни единъ день не би съществувало това „чудо“. А тѣлата на светиитѣ никой никога не ги е балсамиралъ, никой не се грижи да поддържа тѣхната нетленностъ. И вѣковетѣ не сж упражнили върху тѣхъ никакво разрушително влияние. Тѣ вѣчно си оставатъ едни и сжщи — неизмѣнни, нетленни — и усиливатъ вѣрата на християнитѣ въ Бога.

Такива сж резултатитѣ отъ болшевишкото „чудо“.

На единъ хулителъ. Единъ широкъ социалистъ отъ в. „Съзнание“ съ изтънченъ вкусъ къмъ суетни словоизлияния люто се разсърдилъ на Църквата, задето бившиятъ министъръ на Народната просвѣта г. К. Муравиевъ е обещалъ на синодалнитѣ старци, че ще прати новия законопроектъ за просвѣтата за прегледане и мнение въ Св. Синодъ. Въ дълга статия отъ две колони, озаглавена „За новия просвѣтенъ законъ“ и помѣстена въ 21 бр. на сжщия вестникъ, този господинъ е използвалъ всички хулни термини, съществуващи въ болшевишкия и широкосоциалистически речникъ, за да обругае по недостоеенъ начинъ родната Църква. Както въ всички подобни случаи, така и въ тоя, в. „Съзнание“, като дава мѣсто на тази статия, преследва лукавата целъ — съ неоснователни ругатни и злословия да създаде у читателитѣ враждебно настроение спрѣмо Църквата. Нищо сериозно, нищо убедително ние не виждаме въ помената статия и се чудимъ какъ е възможно въ единъ вестникъ, съ назначение да прѣска просвѣта, да се дава мѣсто на толкова невежествени и съ пасквилно съдържание статии. Ние още недоумѣваме, какъ и самитѣ абонаги на вестника не реагиратъ срещу упорития стремежъ на редакцията да ги храни съ отрова, а не съ положителна и здрава просвѣта, тѣй необходима за народния учителъ въ неговата трудна и отговорна работа между народа.

Авторътъ говори, че за реформиране на образованието у насъ се водѣла борба между два смъртни врага — прогресътъ (разбирай широкитѣ б. н.) и реакцията (разбирай Църквата и родолюбивитѣ организации б. н.). Докато първиятъ чрезъ образованието и просвѣтата искалъ да ликвидира съ *вѣковнитѣ заблуди и болна педагогика*, последната искалъ *отдалечаване на училището отъ живота, замъгляване понятията на младежа, приспиване бойния му духъ съ попски понятия и култивиране на лакейски духъ*.

Купъ отъ празни приказки и недомислия. Самиятъ авторъ, който иска да причисли себе си къмъ хората на прогреса, въ тази своя статия се проявява като най-голѣмъ реакционеръ, понеже въ онова, що той пише, не виждаме излияния на единъ творчески духъ, а вулканическа лзва отъ злоба, която се стреми да залѣе и унищожи една вѣковна ценностъ. Нима може съ такива неприлични писания да се служи на прогреса?

Просвѣтата искала да ликвидира съ вѣковнитѣ заблуди. Та тъкмо и Църквата ще иска, новиятъ законъ за нар. просвѣта да ликвидира съ очия сѣдбоносни заблуди, които отъ десетки години насаждатъ въ

училището широкоантитъ и които коштуваха скъпо на България. Тя иска да изгони отъ училището и лакейския духъ, който се култивира отъ голѣмцитѣ въ Б. У. С., като държатъ толкова много учители въ слѣпо подчинение на широкосоциалистическата материалистична и пакостна идеология, която води не къмъ просвѣтление и обнова, а къмъ събития отъ рода на септемврийскитѣ и тѣзи отъ „Св. Недѣля“.

Реакцията се опирала на Църквата, която била тъмна сила и която всѣкога спирала прогреса на човѣчеството.

Ето това се казва връхъ на невежество. Какъ може да се дава мѣсто на подобна лъжа въ единъ вестникъ на учители? Кой не знае, че християнството презъ Църквата възроди народитѣ въ Европа и ги тикна въ пътя на прогреса? Може ли авторътъ — нѣкой си Петъръ Ноевъ отъ Ески-Джумайско — да отрече, по специално за насъ, че, ако не бѣше Църквата, нѣмаше да запазимъ своя езикъ и нѣмаше да съществуваме като народъ? Нали и въ основата на цѣлото европейско съвремено законодателство лежатъ ония принципи, които Църквата проповѣдва? При наличността на тия неупорими факти, може ли единъ човѣкъ съ здравъ смисълъ да нарича Църквата тъмна сила и спирачка на прогреса?

Авторътъ посочилъ въ статията си още единъ голѣмъ грѣхъ на Църквата — че искала нравствено-религиозно възпитание на младежъта. Та това е едно всеобщо желание на всички добри българи, които милѣятъ за своитѣ деца и не желаятъ само тѣхнитѣ глави да се тъпкатъ съ знания, а искаятъ утрешнитѣ граждани на България да ги видятъ и добре възпитани въ високия духъ на родолюбие и църковностъ, съ какъвто се отличаваша най-заслужилитѣ на народа ни творчески личности отъ миналото.

А колкото за това, че Църквата била противъ чистата наука, то нека авторътъ ни позволи да го изобличимъ още веднажъ въ невежество, защото по всичко личи, че той не желае да влѣзе въ допиръ съ истината. Ако той разгърне страницитѣ на нашитѣ духовни списания и вестници или си направи трудъ да посети веднажъ или два пъти нѣкой отъ многобройнитѣ научни сказки, които просвѣтени богослови и професори държатъ въ София и провинцията, ще се убеди напълно, че Църквата никога не е била, нито пъкъ нѣкога ще бѣде противъ истинската наука.

Ние съжаляваме твърде много, заедо в. „Съзнание“ ни предизвиква да му напомниме, въ отговоръ на голословнитѣ писания въ него, факти и нѣща, които сж тѣй добре известни на всички що-годе просвѣтени люде. Но не можемъ и да мълчимъ, когато виждаме истината да се замѣглява и тъпчи тѣкмо отъ ония, които сж призвани да работятъ като нейни факленосци.

Дано настѣпни просвѣтление въ умовѣтѣ на сътруднитѣ въ тоя вестникъ, та да нѣма нужда да ни занимава съ излишни словопрения.

Седмиченъ прегледъ на събитията.

Народното събрание продължи въ заседанията си да разглежда законопроектитѣ за прѣкитѣ данѣци и за окръжнитѣ съвети.

Министерскиятъ съветъ общо и министерствата по отдѣлно продължиха да изготвятъ бюджетопроектитѣ си, законопроектитѣ за наемитѣ, за лихвения процентъ и облекченията на длъжницитѣ.

Състояха се конференции на участъковитѣ инженери по изработването на благоустройственъ планъ и на инженеритѣ по желѣзницитѣ по определяне плана за строежа на желѣзопѣтни линии.

Ученическитѣ стачки въ Свиленградъ, Карнобатъ и Панагюрище завършиха съ масово изключване на ученици.

Въ Югославия, по английскитѣ и френски вестници, атмосферата е сгъстена. Следъ ареста на опозиционнитѣ водачи, разтуренъ е опозиционниятъ блокъ. Правителството засилва режима. Станали сж нови арести, особено въ Хърватско и Македония. Пише се упорито за генералски кабинетъ и за сближение на краля съ Народна отбрана. Прокаранъ е законъ за аграрни реформи, въ който е решенъ въпроса за колонизирането на Македония съ сърби. Въ Бѣлградъ заседава конференция на студентитѣ отъ Малкото съглашение. Католическиятъ архиепископъ Д-ръ Бауеръ отъ Загребъ е върналъ орденитѣ си на краля Александра.

Въ Гърция избирателната борба е въ разгара си. Правителството смѣтало да отложи изборитѣ до възстановяването на военната лига. Гръцкото правителство е решило да купи царица и ечмикъ отъ България. Въ Атинския университетъ избухнала стачка.

Въ Ромѣния се създава българофобско движение. Арестувани сж много българи, поради което въ камарата е направена интерпелация. Разтурени сж работнически синдикати, следъ прокарането на закона за обявяване военно положение.

Въ Женева продължаватъ разискванията по разоржжаването въ помирительна насока. Олититѣ за помирение между Китай и Япония пропаднаха, понеже Япония отхвърли искането на О. Н. за Манджурия да не бѣде самостоятелна. Очаква се Япония да напустне О. Н. Войната между Китай и Япония става наложителна и безпокои Америка. Япония е пратила свой дипломатъ въ Америка за обяснение на китайската си политика.

Въ Германия избирателната борба е открита. Образуванъ е християнски блокъ срещу марксизма. Борбата между комунисти и хитлеристи ежедневно дава жертви. Подозира се, че Хинденбургъ, Папенъ и Хитлеръ готвятъ връшането на Вилхелма.

Въ Холандската флота бунговетѣ не сж прекратени още. И въ други военни кораби сж избухнали бунтове.

Турция преговаря съ Италия за заемъ отъ 100 мил. лирети и съ Америка за специалисти, които да организиратъ турското стопанство.

I. У насъ.

Първиятъ Македонски съборъ. Миналата недѣля, на 12 т. м., въ гр. Гор. Джумая, се откри въ присѣтствието на 15,000 емигранти първиятъ съборъ на македонскитѣ легални емигрантски организации въ България.

Преди откриването на събора е билъ отслуженъ молебенъ отъ Негово Високопреосвещенство св. Неврокопския митрополитъ г. Макарий, въ съслужение съ 36 свещеници и дякони. Негово Високопреосвещенство е произнесълъ силна приветствена речъ, въ която, като

издравилъ съборянитъ, изказалъ дълбоката си вѣра, че Македония и македонскитъ българи въ скоро време ще получатъ правдини.

Преустройство на образователната система. Въ вторникъ, на 15 т. м., въ Министерството на народното просвѣщение се откри лично отъ г. министъръ А. Бояджиевъ конференция на компетентнитъ, която ще се занимае съ въпроса за налагащитъ се реформи въ нашата образователна система и необходимитъ реформи въ закона за народното просвѣщение. Въ тая конференция участвуватъ, освенъ членоветъ на Учебния комитетъ и ръководнитъ лица въ Министерството, представителъ на Св. Синодъ, шаба на армията, професорското тѣло на Държавния университетъ, тритъ учителски съюзи — на класнитъ учители, Бълг. учителски съюзъ и неутралиститъ, съюзитъ на зап. офицери и подофицери, Бълг. женски съюзъ, д-во „Майка“, професоритъ педагози отъ историко-филологическия факултетъ на Държ. университетъ, Съюза на свещеническитъ братства, Съюза „Юнакъ“ и др.

Представителъ на Св. Синодъ въ тая конференция е Негово Преосвещенство св. Стобийскиятъ епископъ Борисъ, секретаръ на Св. Синодъ.

Новъ началникъ на Вѣроизповѣдния отдѣлъ. Дългогодишниятъ началникъ на Вѣроизповѣдния отдѣлъ при Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията г. Г. Цвѣтиновъ си е подалъ оставката, която е приета. На негово мѣсто е назначенъ отъ 15 т. м. г. Димитъръ Груевъ, адвокатъ и бившъ окръженъ управителъ.

Новъ главенъ секретаръ на Министерството на народното просвѣщение. Досегашниятъ главенъ секретаръ на Министерството на народното просвѣщение г. д-ръ С. Доневъ е подалъ оставката си, която е приета. Назначенъ е отъ 15 т. м. на негово мѣсто г. д-ръ Филипъ Маноловъ, бившъ дългогодишенъ учителъ въ Софийската духовна семинария.

Негово Преосвещенство Великиятъ епископъ Андрей моли г-на Христова, който му е изпратилъ известна сума за религиозни цели, да му съобщи точния си адресъ или да се срѣщне съ Негово Преосвещенство въ Варна, въ Митрополията.

Нова книга. Излѣзе отъ печатъ книгата — „Монастиритъ въ Македония“ отъ Георги Трайчевъ, стр. 268, цена 100 лева, съ предговоръ отъ Люб. Бобевски, съ 50 клишета въ текста и една кърта на Македония съ монастиритъ и друга — на Св. Гора.

Книгата може да се достави отъ автора — улица „Любенъ Каравеловъ“ № 90, София, и отъ по-големитъ софийски книжарници.

Препоръчана книга. Св. Синодъ е решилъ да се препоръча за библиотекитъ на църковнитъ учреждения книгата. — *Болезни и неприятели на пчелитъ и срѣдства за лѣкуването и унищожаването имъ*, по А. Х. Курочкинъ. Наредилъ Пенчо Дрънски, началникъ на Царската Ентомологическа станция. Стр. 112, цена 35 лева.

II. Въ чужбина.

Еладската църква. Атинскиятъ в. „Екклесиа“ (бр. 4 — 5, стр. 38 — 39), като взима поводъ отъ арестуването на двама клирици и тържественото имъ отсетне оправдаване отъ апелативния съдъ въ гр. Сирось, за да не се позори свещеното облъкло на клирика по единъ толкова непристоенъ начинъ и се излага престижа на Църквата, изказва мнение, надлежната наредба за арестуването на духовни лица да се измѣни

така, че, до окончателното разглеждане на дѣлото и произнасяне присѣда отъ страна на компетентното сѣдилище, обвиняемитъ духовни лица да бждатъ задържани въ митрополитскитъ здания или въ манастиръ.

— Атинскитъ вестници печататъ единъ позивъ, написанъ отъ родителски комитетъ и отправенъ къмъ правителството, дето се иска отъ последното да прочисти учителския персоналъ и да изхвърли вънъ отъ училището онѣзи учители, които подкопаватъ основитъ не само на училището, но — и на отечеството, Църквата, семейството и народа. Въ позива се иска да останатъ въ училището само онѣзи, които ще учатъ и ще възпитаватъ децата въ идеалитъ на религията, морала, семейството и отечеството. Органътъ на Еладската църква „Екклесиа“, като се спира на тази отлична проява и коментира великолѣпната и крайно родолюбива родителска инициатива, казва, че „наистина чуватъ се тукъ-тамъ нѣкои неопредѣлени и неясни обещания, но да получи това искане единъ положителенъ, конкретенъ и окончателенъ образъ и обратъ, трѣбва първо да получи санкцията на всенародно и, второ, да се представи като наложително, повелително искане, за да се даде категорично и изрично обещание, че ще се впише въ политическитъ програми отъ страна на онѣзи, които искатъ гласа на избирателя. Постъпки въ това отношение трѣбва да се правятъ отъ страна на родителитъ непрекъснато, все по-енергично и по-предначертанъ планъ, защото само литературата не убеждава компетентнитъ, че комуниститъ учители и чиновницитъ по народната просвѣта, които заематъ висши ръководни мѣста въ иерархическата лѣствица на образователното и възпитателно дѣло, що подъ носа на Министерството на просвѣщението открито проповѣдватъ и манифестиратъ своитъ комунистически убеждения, осждайки изрично онова, което държавата по силата на закона преподава въ училищата, не било добро и полезно, трѣбва да се махнатъ отъ отговорнитъ мѣста, които заематъ. Защото съ онова, което проповѣдватъ, троятъ душата и съзнанието на невинната училищна младежъ.

— Комисията за квалифициране на гражданския кодексъ въ Гърция, споредъ атинскитъ вестници, била привършила редакцията на онази глава, която съдържа законоположенията за бракоразвода въ страната. Както е известно, бракоразводитъ въ Елада се разглеждатъ и решаватъ отъ гражданскитъ сѣдилища. Комисията отхвърлила едно направено предложение, споредъ което отдѣлното живѣне на съпрузитъ въ продължение на осемъ години да се счита задължително като причина за разводъ, ако едната отъ странитъ би пожелала това. Осемгодишно отдѣлно живѣне на съпрузитъ би могло да се дължи и на много други причини, като повикване на съпруга подъ знамената, на отсъствие въ чужбина и пр.

Отъ друга страна, обаче, комисията приела като причина за разводъ сериозното смущаване, разклащане на съпружескитъ отношения. Кои случаи да се смѣтатъ за такива, които съставляватъ сериозно разклащане на съпружескитъ отношения, комисията била предоставила пълна инициатива и свобода на сѣдията, който ще разгледа молбата и дѣлото за разводъ, съобразявайки се съ разнитъ обстоятелства, характери и условия. Тая обща наредба се счита отъ грѣцкия печатъ отъ голѣмо значение, защото сѣдията може да се показва доста радикаленъ или консервативенъ и да дава лесно или не искания разводъ, взимайки винаги подъ съображение съществуващитъ социални разбирания и условията, при които сж били живѣли мъжътъ и жената.

По този въпросъ, т. е. даване на разводъ поради

сериозно разклащане на съпругескитѣ отношения, комисията не възприела постановленията на Швейцарския кодексъ, споредъ който разклащането на отношенията може да произлиза отъ прости, обикновени, обективни причини, безъ да сж виновни съпрузитѣ за това. Въмѣсто това, комисията поставила като необходимо условие за даване бракоразвода виновността на съпрузитѣ. Всички останали постановления, които били и сега валидни въ Гърция по бракоразвода, останали въ сила и за въ бжде.

— Сегашниятъ министъръ на просвѣщението и на изповѣданията г. Милонасъ, за предпазване младежта въ Гърция отъ съблазнителни и порнографически четива, картини и неподходящи кинематографически представления, съ едно свое писмо до Министерството на вътрешнитѣ работи обръща сериозно вниманието на полицейскитѣ власти въ страната за спазване и прилагане на съществуващитѣ въ държавата закони и наредби за забраняване продажбата и циркулацията, особено на периодични списания и картини, неподходящи, неморални и съблазняващи младежта, като се налагатъ на нарушителитѣ на тѣзи наредби предвиденитѣ санкции.

Сжщо така въ споразумение съ председателя на „генералното Дружество за покровителство на юношеската и детската възраст“ г. министъръ Милонасъ поискалъ пакъ отъ Министерството на вътрешнитѣ работи, щото, съгласно законъ 4767, надлежното мнение за подходящитѣ на даванитѣ по кинематографитѣ картини за деца да дава дружеството на образователния и възпитателния кинематографъ, като участвуватъ въ съответната за това комисия и представители на Червения кръстъ, на патриотичния институтъ, на Генералното дружество за закрила на детската възраст, на архиепископията и пр. Изобщо г. министъръ Милонасъ полагалъ голѣми грижи за предпазване на децата и юношитѣ отъ зловредни влияния, картини, кинематографи, списания, книги, вестници и пр., чието съдържание могло да въздействува пакостно върху тѣхъ.

Ромънската църква. Заплатитѣ на свещеницитѣ. Съгласно една разпоредба на финансовото министерство, на свещенискитѣ заплати се прави ново намаление (6-о по редъ) отъ 12 на сто.

Досегашнитѣ заплати били: на вишеститѣ 2940 лей месечно, на семинариститѣ — 2100 лей.

Тия шестъ намаления ставатъ въ продължение на 2 години. Отъ 6-о намаление правителството очаквало да добие една сума отъ 35 милиона лей. Вестницитѣ протестираатъ. Особено е тежко положението на свещеницитѣ въ околнитѣ, гдето не сж получавали заплатата си отъ 5—6 месеци.

Позивъ къмъ интеллигенцията. Въ Клузъ, Трансилвания, единъ инициативенъ комитетъ, подъ председателството на университетския професоръ Секстилъ Пушкару, е отправилъ позивъ къмъ интеллигенцията на 5-тѣ епархии на Ардялската митрополия, да се събере на 5 мартъ — недѣля на православие — въ Клузъ, въ църквата „св. Николай“.

Въ позива, между другото, инициаторитѣ казватъ: „народътъ, който е плакалъ и се е радвалъ върху светитѣ прапорци на своята Църква, трѣбва да бжде винаги съ Църквата, въ широкото поле на социалнитѣ вълнения, тамъ, дето клокочи неспокойниятъ животъ на множествата. Като се защитава Църквата, защитава се нацията“.

Инициаторитѣ мотивиратъ започването на акцията въ Ардялъ съ това, че тамъ църквата е страдала повече и, следов., както въ мирни времена, тѣй и въ тежки дни, пакъ оттамъ трѣбва да прозвучи гласътъ на православието.

Свещенишки културни кръжоци. Въ броя си за м. януарий т. г., списанието „Tomis“, органъ на Кюстенджанската епископия, печати правилника за свещенискитѣ културни кръжоци въ Кюстенджанската епархия.

Цельта на тия сдружения е изложена въ чл. 1, който гласи: „За засилване просвѣтата, нравствеността и религиозността у народа, въ всѣки окръгъ на тая епархия се учредяватъ свещенишки културни кръжоци“.

Чл. 2. „Свещенискитѣ културни кръжоци се съставятъ отъ всички свещеници и църковни пѣвци въ епархията“.

Чл. 3. „Всѣки кръжокъ ще обгръща отъ 4 до 10 енории“.

И т. н. Ето, едно добро дѣло за подражание!

Долно-Мъстанларското църковно настоятелство.

Обявление № 1.

Долно-Мъстанларското църковно настоятелство Османъ-Пазарска околия, обявява, че енорията, състояща се отъ 250 кжши, е вакантна.

Желаещитѣ да я заематъ, да изпрататъ документитѣ си до Русенската Митрополия и се явятъ въ селото на пѣние и проповѣдъ.

Кандидатътъ да е семинаристъ.

с. Долно-Мъстанларъ, 13. II. 1933 година.

1—2874—1

Отъ настоятелството.

Богословски факултетъ при Университета въ София.

Обявление № 19.

Обявява се съ настоящето, че на 5 мартъ т. г. въ факултета ще се произведе конкурсенъ изпитъ за отпуснатата отъ Соф. епарх. свещ. братство стипендия въ размѣръ 10,000 лева годишно. На конкурса ще се допуснатъ само членове на братството, студенти въ факултета.

Изпитътъ ще се произведе по следнитѣ предмети, 1) Български езикъ — съчинение на обща тема и 2) Нѣмски или френски езикъ — писменъ и устенъ.

Кандидатитѣ трѣбва да се обрънатъ съ заявление до Декана на факултета най-късно до 4 мартъ т. г., къмъ което заявление да има приложени св-во за зрѣлостъ съ примѣрно поведение (отъ дух. семинария, гимназия или педагог. училище), кръщелно, наборно, медицинско и за бедностъ св-ва.

София, 14. II. 1933 г.

Отъ Деканата.

Обявление № 54.

Настоятелството на храма „св. Ив. Рилски“ въ гр. Пловдивъ известява на интересуващитѣ се, че третата енория при сжщия храмъ, състояща се отъ 700 семейства, е вакантна.

Кандидатитѣ трѣбва да иматъ висше богословско или най-малко семинарско образование.

Желаещитѣ да я заематъ, въ 45-дневенъ срокъ отъ публикуването на обявлението въ Църковенъ вестникъ, да се явятъ въ храма на пѣние, проповѣдъ и опознаване.

Документитѣ се подаватъ въ св. Пловдивска митрополия.

гр. Пловдивъ, 23 декември 1932 год.

3—2737—3

Отъ настоятелството.